

1.

Met een kind van twee, woonachtig in de Amsterdamse Rivierenbuurt, begint de zoektocht naar een geschikte basisschool. Dat lijkt wat vroeg, maar de wachtlijsten zijn lang en de druk op scholen is groot. Ik zal u de details van het complexe lotingsstelsel dat daarbij hoort besparen, de eerste stap is in ieder geval dat je informatieochtenden bezoekt van alle scholen in je buurt.

En zo zitten we eind augustus dus braaf in een kring om de directeur heen van basisschool De Flierefluiter. Enthousiast begint die te vertellen over de geschiedenis van het gebouw, maar dan steekt plotseling iemand een vinger op. *Is er ook een plusklas?* vraagt de man in kwestie, gestoken in een mooi pak, met een indrukwekkende I-phone in de hand. Mijn blik wordt getrokken naar het peutertje dat tussen zijn voeten wat blokken op elkaar stapelt. Knap is het zeker, maar om de tweejarige hummel nu al het etiket hoogbegaafd op te plakken? Ik weet het niet.

Ja hoor, antwoordt het schoolhoofd, *er is zeker een plusklas. Deze school streeft er immers naar alle kinderen volledig tot hun recht te laten komen!* Nog een hand gaat omhoog: *Hoe zit het met Ipad-onderwijs?* En dan is de beer los. *Worden de gymnastiek-materialen wel ieder jaar vernieuwd? Is er een luizen-protocol? Zijn er moestuintjes? En hebben de muziekdocenten wel een conservatorium-achtergrond?*

Geduldig beantwoordt het schoolhoofd alle vragen, maar de glimlach waarmee hij zijn verhaal opende, is wat verstart. Sowieso lacht niemand. Want dit is een uitermate ernstige aangelegenheid. We willen namelijk allemaal het beste voor ons kind en de prestatiedruk hangt als een zwaard van Damocles boven de groep, of eigenlijk vooral: boven onze kinderen. En daarom vraagt ook niemand of er een min-klas is voor kinderen die wat minder goed mee kunnen komen, en of er, naast een luizenprotocol, misschien ook een pestprotocol is ...

2.

Over kinderen van de rekening gaat het vandaag, en hoewel er in dit geval misschien eerder sprake is van kinderen van de be-rekening, blijven het kinderen die met iets opgezadeld worden waar ze niet om hebben gevraagd.

Dat gegeven wordt scherp en uitgebreid geanalyseerd door de Amerikaanse politicoloog Robert Putnam in het recent verschenen boek *Our Kids - The American dream in crisis*. Daarin beschrijft hij de kloof tussen arm en rijk in Amerika; dat die twee groepen in toenemende mate van elkaar gescheiden leven, en dat met name kinderen daar de dupe van zijn. Armoede, criminaliteit en drugsgebruik van de ouders ontnemen hun kinderen kansen om zich te ontwikkelen en er ontstaat een generatie die het niet meer automatisch beter zal doen dan de ouders - integendeel.

En daar tegenover staan de kinderen uit welvarende families die al op jonge leeftijd verzekerd zijn van een carrière, een netwerk en een goed salaris. Uit de mond van een schoolbestuurder tekent Putnam op: *We zien hoe leerlingen hun BMW-convertible parkeren naast krakkemikkige busjes die onderdak bieden aan thuisloze kinderen.*

3.

In Nederland is die kloof tussen arm en rijk ook gegroeid, zij het minder hard, maar wat hier in ieder geval opvalt, is de opkomst van een tamelijk homogene groep van hoopopgeleiden. Zij domineren het politieke discours, kunnen hun eigen belangen uitstekend behartigen en regelen voor hun kinderen zogenaamd *schaduwonderwijs* - bijscholing buiten het reguliere onderwijs om. Want het beste is nog niet goed genoeg, klinkt het credo. Maar dat gegeven bedreigt vervolgens wel de kansengelijkheid tussen kinderen. Want tegelijkertijd groeit 1 op de 9 kinderen in Nederland in armoede op. Voor uw informatie: dat zijn 450.000 kinderen van wie drie kwart onder de twaalf is - beduidend meer dan tien jaar geleden. Om het nog tastbaarder te maken: meer dan 200.000 kinderen gaan in Nederland iedere dag zonder ontbijt naar school, omdat daar simpelweg geen geld voor is. Voor een plusklas of schaduwonderwijs al helemaal niet...

4.

In diezelfde week van mijn bezoek aan De Flierefluiter, gebeurde er iets dat alle zorgen over moestuintjes en gymnastiekmaterialen deed verbleken. Sterker nog: een groter contrast was eigenlijk niet denkbaar. Want op mijn computerscherm verscheen een foto die u ook allemaal heeft gezien. Die van Alan Kurdi – het driejarige Syrische jongetje dat verdronk voor de kust van Turkije en aanspoelde op het strand. Boze stemmen beweerden dat de foto nep zou zijn – te mooi van compositie namelijk. Anderen bromden over de ouders die te beroerd zouden zijn geweest een fatsoenlijk reddingsvest voor het jongetje te kopen, maar al die discussie leidde af van waar het in de kern om ging: dat een klein ventje slachtoffer werd van een eindeloze, nutteloze strijd die op grote mensen-niveau wordt gevoerd. En dat hij niet de enige is, dat er vele Alans zijn, kinderen in nood, zonder toegang tot basale voorzieningen als school, eten en onderdak. Die verontwaardiging werd breed gedeeld en de schrijnende foto - geënceneerd of niet - zou de hele wereld in beweging brengen.

Maar dat gebeurde niet, niet echt. Want we moesten ook weer over naar de orde van de dag. En langzaam maakte het verdriet om het lot van verdronken kinderen bij velen ook plaats voor iets anders: voor angst en ongemak. Want ze zijn toch wel met veel, die vluchtelingen. En als ze echt allemaal hierheen komen - pikken ze onze banen dan niet in? En onze dochters? Of reëler: Hoe kunnen we zóveel zó zwaar getraumatiseerde mensen huisvesten, helpen?

5.

Die verhaal van het jongetje Alan, heeft in beginsel wel wat weg van het verhaal van Mozes. Want ook die wordt geboren in een wereld waar het gewelddadige regime van de farao, van een soort Assad, de dienst uitmaakt. En waar de haat jegens vreemdelingen zo groot is, dat zij geterroriseerd worden met zware werklust en geweld. Vooral de zonen moeten het ontgelden, want dat zijn degenen die het wapentuig kunnen oppakken –de echte potentiële vijanden dus. En daarom moeten ze vernietigd worden, *zij met twee stenen* – een poëtische verwijzing naar hun geslacht. In de rivier ermee. En net als Alan Kurdi wordt Mozes door wanhopige ouders in een bootje, in een biezen arkje gelegd en het water opgeduwd – ga dan toch – op weg naar iets beters dan de dood. Wat het ook moge zijn. Het is altijd een beetje tricky om emoties van onszelf in zo'n verhaal te leggen dat zich afspeelt in een volstrekt andere tijd en context, maar je kunt er niet om heen dat dit moeilijk geweest moet zijn. Je kind laten gaan – kiezen voor de minste van twee kwaden.

6.

Wat opvalt in de twee gelezen fragmenten is rol van de vrouwen. De eersten die worden opgevoerd zijn de Egyptische vroedvrouwen Sifra en Pua. Zij krijgen de opdracht om alle net geboren jongetjes te laten sterven. Maar zo staat er: *zij doen niet wat de farao hen had opgedragen – zij laten de kinderen leven*. Een riskante onderneming, maar met een smoes weten ze zich eruit te redden: *dat volk is als dieren in het wild, ze baren zo snel – we houden het niet bij*. En God is goed voor deze vroedvrouwen, bouwt huizen voor hen, wat wil zeggen: geeft hen vruchtbaarheid – kinderen - toekomst.

In het tweede fragment is het de moeder die haar zoon in een mandje legt. En haar dochter staat op de uitkijk, om te zien hoe het haar kleine broertje zal vergaan. Vervolgens is het de dochter van de farao die hem vindt, en door medelijden wordt bewogen. Hem tot haar zoon neemt, nadat de echte moeder hem gezoogd heeft. Drie vrouwen die zich om het kind bekommeren. En dan krijgt dat kind de naam Mozes – ‘hij die optilt’. Moet dat niet zijn: hij die opgetild wordt? Nee, want in die naam ligt zijn toekomstige bestemming al besloten. Doordat hij uit het water is getild, kan hij anderen optillen. Doordat hij mensen ontmoette die hem het leven gunden, die het kermen van weerloze kinderen niet langer hardden, kon hij hetzelfde doen: zijn volk bevrijden uit de klauwen van farao – uit het slavernijstelsel.

7.

Terug naar dat boek 'Our kids.' De schrijver is niet optimistisch over de positie van met name, kwetsbare kinderen in deze wereld. En daarom pleit hij er vurig voor dat wij als volwassenen, jong en oud, een gedeelde verantwoordelijkheid aangaan. Dat we terugkeren naar een systeem waarin we elkaars kinderen in de gaten houden, dragen, optillen, als dat nodig is. Zodat ze toekomst krijgen, zich geliefd voelen en niet zwichten onder de druk die ze op hun schouders voelen. Daar ligt voor ons een opdracht. En daarom wil ik dit verhaal vandaag met een concrete vraag beëindigen, een vraag in de geest van Mozes.

Dat er veel vluchtelingen naar Nederland toekomen is een feit. Dat wij niet goed weten wat dat voor de toekomst betekent en of al die mensen wel geholpen kunnen worden, moge ook duidelijk zijn. Maar wij hebben vanuit deze ekklesia besloten om hulp te willen bieden aan vluchtelingenkinderen die nu hier in de stad in opvangcentra verblijven. We zoeken dus docenten, mensen met muziekinstrumenten, met potloden, voetballers, boswachters, grappenmakers, allerlei mensen die zich op wat voor manier dan ook willen inzetten voor deze kinderen van de rekening.

Op woensdag 9 december organiseren we om 20.00 uur in De Nieuwe Liefde een bijeenkomst om hier met elkaar en met hulpverleners over te praten. Weet u daar, of op een ander moment, welkom.

En dan zullen wij woorden vinden, nieuwe, zonsopgang boven de woestijn.